

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA SÁNG TÁC- LÝ LUẬN- PHÊ BÌNH VĂN HỌC

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

Giảng viên : *Nhà văn Ma Văn Kháng*
hướng dẫn

Sinh viên thực hiện : *Đỗ Thị Lệ Quyên*

Lớp : *Viết văn 9*

Hà Nội - 2010

LỜI CẢM ƠN!

Tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành đến các thầy, cô giáo trong khoa Sáng tác- Lý luận- Phê bình văn học, cô giáo chủ nhiệm và các bạn sinh viên lớp Viết Văn 9, trường Đại học Văn hóa Hà Nội. Xin cảm ơn các nhà văn, nhà thơ, nhà phê bình văn học đã đến giảng dạy, truyền thụ những bài học vô cùng quý giá. Tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành đến nhà văn Ma Văn Kháng- giảng viên hướng dẫn, người đã giúp đỡ, chỉ bảo tôi trong suốt quá trình làm tác phẩm tốt nghiệp để cho tôi đạt được kết quả tốt nhất. Đặc biệt, tôi xin gửi lời cảm ơn sâu sắc tới nhà văn Văn Giá- trưởng khoa Sáng tác- Lý luận- Phê bình văn học, người đã thổi hồn văn chương, sự say mê sáng tạo và một tấm lòng nhiệt huyết với nghề, giúp tôi tự tin trên con đường mà mình đã chọn.

Đến với văn chương khi vừa rời ghế nhà trường cấp III, tôi biết bốn năm rèn luyện trong mái nhà viết văn mới chỉ là những bước đi đầu tiên. Nhân duyên đã đưa tôi đến với văn chương và bây giờ văn chương đã cho tôi "nghề" và "nghiep". Nghề báo là một thế giới năng động với những cơ hội khẳng định mình. Nghiep văn là sự trải nghiệm, tìm tòi và khám phá chính con người mình. Với sự nỗ lực cố gắng của bản thân, tôi sẽ vững bước với niềm đam mê văn chương không bao giờ tắt dù con đường tôi đi còn thật nhiều chông gai.

Sinh viên: Đỗ Thị Lệ Quyên

Mục lục:

I. LỜI CẢM ƠN

II. BÀI THUYẾT TRÌNH

III. TÁC PHẨM

1. Ma lòng
2. Nóc nhà
3. Bến đực
4. Đời đi bụi

IV. CÁC PHỤ LỤC

Bài thuyết trình

Văn chương là một thế giới kì lạ! Những ngày đầu cầm bút viết truyện, những câu chữ vẫn còn ngô nghê, đơn giản lắm. Sau bốn năm rèn giũa trong mái nhà viết văn, câu văn đã tinh tế hơn. Truyện của tôi là một phần con người tôi. Những truyện ngắn đó tôi đã viết bằng cảm xúc thật nhất của mình. Đôi khi chỉ là ánh mắt của đứa trẻ lang thang ở Long Biên nhìn tôi vào một ngày nắng(Đồi đi bụi), là tin nhắn tạm biệt của một người bạn trước khi rời Việt Nam mà ngày hôm đó tôi đã không thể ra tiễn bạn ấy đi(Nóc nhà), là những ngày hè tình nguyện sôi nổi mà tôi không bao giờ quên khi nhớ về một thời sinh viên(Ma lòng), là một buổi chiều trên cầu Chương Dương vô tình nhìn xuống bãi sông Hồng đang mùa cạn nước(Bến đực)... Những cảm xúc đó thoáng qua rất nhanh nhưng lại ám ảnh tôi suốt một thời gian. Rất dài!

Nhà văn Ma Văn Kháng đã từng nói với tôi: "Cuộc sống này vẫn còn rất nhiều điều tốt đẹp và em hãy cứ tin vào cuộc sống đó". Kết thúc truyện của tôi chưa hẳn là một cái kết hạnh phúc nhưng tôi tin những nhân vật trong truyện của tôi là những người có niềm tin. Mở ra cho nhân vật một lối đi mới cũng chính là tôi đang lựa chọn con đường cho mình: Sống với văn chương và theo đuổi nó đến cùng!

Bến đực

Khệ nệ ôm chiếc rổ đựng cá vàng thơm mùi nắng, Hương cầu nhàu:

- Lần sau bố để thằng Hùng kéo lưới cho. Nó thanh niên, bố thì có tuổi rồi.

Rít điều thuốc vào một hơi dài, ông Hanh trầm ngâm. Khói thuốc trắng bám riết lấy ông. Trong mùi khói sặc sụa ấy vẫn còn in hằn những nếp nhăn trên khuôn mặt khắc khổ của ông. Lần tìm chiếc quẹt diêm để rít thêm điều nữa, ông nhìn quanh. Ngôi nhà xộc xệch như muốn hút theo cái gió sông Hồng. Mặt nước rất rít. Nắng khét thảng sáu khiến cả mặt sông bóng rát.

***

- Đi theo anh!

Huy dứt khoát còn Hương thì tần ngần. Dụi dụi đầu vào ngực Huy, tay vân vê gấu áo, Hương nhìn ra bờ sông đen thẫm. Nghĩ mãi, nghĩ mãi mà vẫn không thể thoát ra khỏi những nút dây chằng chịt trong đầu. Biết bao sợi dây vắt ngang qua Hương, giờ chúng thắt nút, quấn với nhau, chẳng thể tìm ra được lối thoát. Đi với Huy nhưng sẽ đi đâu? Nếu chỉ có một mình, Hương sẵn sàng đi cùng Huy nhưng... Hương khe khẽ:

- Nhất định phải đi sao anh? Chẳng lẽ ở đây chúng mình không sống được à? Em...

Đột nhiên, Huy kéo phất Hương ra. Hai tay giữ chặt đôi vai gầy xanh của Hương, Huy nói từng tiếng, rõ ràng:

- Đi để đổi đời, để thoát kiếp em ạ.

Hương thảng thốt nhìn Huy. Chưa bao giờ đôi mắt nâu ấy lại dứt khoát đến như vậy.

Tối hôm ấy Huy đưa Hương về. Bờ sông hun hút gió. Về đến nhà rồi mà mùi cỏ dại vẫn cứ quấn quanh bên Hương. Nhà tối om, bố mẹ ngủ rồi, thằng Hùng chưa về. Hương đẩy cánh cửa liếp cột kẹt. Bao nhiêu năm chống chọi với nắng mưa gió bão là từng ấy năm ba bố con ông Hanh chạy ra chạy vào sửa nhà. Mùa hè nắng hầm hập trên mái nhà, mùa đông gió thốc từng đợt. Vậy mà có bốn con người đã sống “tạm” ở đó hơn hai mươi năm rồi đấy. Đêm ấy Hương thức trắng trong ngôi nhà ven sông Hồng ngạt gió.

Chậm chậm men theo hàng cột kê bờ bãi, Hương ra trông bãi ngô cho mẹ. Bóng Hương đổ dần về phía sau. Những cây lau lách chạy dài bên bờ sông dập dờn sóng theo chiều gió. Ruộng ngô nhà Hương nằm lọt thỏm giữa bãi sông Hồng mênh mông. Tỉnh thoảng Hương mới ra trông bãi, công việc

thất thường khiến Hương thấy chông chênh quá. Thằng Hùng cũng đang kiểm thêm việc vì đợt này con thuyền đánh cá của ông Hanh đang “nghỉ” tạm thời. Xóm thuyền nằm chổng chơ trong mùa nước cạn.

Đang nghĩ liên miên những câu nói của Huy tối hôm trước thì Hương giật mình bởi một cái vỗ vai. Quay lại Oanh cười toe toét:

- Làm gì mà tao gọi không nghe thế? Anh nào cướp mắt hồn của em rồi?

Hương đỏ mặt:

- Trêu nhiều! Sao mà lại ra đây giờ này?

- Đi xem tắm tiên.

- Gì? - Hương chưng hửng.

- Tao đùa đây.

Oanh cười híp mắt, nhìn nó Hương bỗng phì cười. Chơi với nhau mười mấy năm trời, Hương lạ gì tính nó nữa. Vô tư và chẳng để bụng chuyện gì đâu. Nó kéo tay Hương:

- Đi xem tắm tiên chứ mà.

Hương nhéo nó:

- Mà thích thì đi một mình, tao không đủ can đảm đâu.

Hai đứa nhìn nhau, cười phá lên giòn tan. Sông Hồng mùa khô, nước đập dềnh cũng chỉ đến mé chân. Cả bãi giữa sông cạn trơ đáy. Một dải cát trắng xóa nổi giữa lòng sông như chiếc đĩa dẹt úp ngược. Vậy là bọn con trai di dời bãi tắm tiên ra bãi sau. Chiều chiều, nắng vẫn chưa tắt, bọn con trai đã gọi nhau ra bãi sau tắm. Đứng trên cầu Chương Dương, bãi tắm thiên nhiên ấy chỉ là một nốt chấm bé xíu. Bãi sau vắng, chẳng mấy khi có người ra đây nên bọn con trai cứ thế mà vùng vẫy dưới nước.

Vòng tay sông Hồng ôm ấp những đứa trẻ ấy. Bọn nhóc lớn lên và đi mãi. Chỉ có người già ở lại đợi chúng về thôi. Vậy mà...

Tháng mười, bãi sông ảm áp nước như ngàn đời nay nó thuộc về nơi ấy. Dù là mùa cạn hay mùa nước nổi thì con nước vẫn trôi về sông. Mấy hôm nay ông Hanh hay đi đánh cá đêm. Bảy giờ tối, ăn cơm xong, ông Hanh lên giường nằm. Quay ra quay vào đã chín, mười giờ tối rồi. Trở mình, ông lục đục dậy chuẩn bị mấy thứ đi bắt cá đêm. Một mình một thuyền với chiếc đèn sạc điện vội lúc chiều, ông quăng lưới. Rít thêm mấy “bi” thuốc Lào, thế nào một lúc nữa ông cũng có mấy mẻ cá kha khá. Dường như đêm khiến bọn cá nhớn nhớn hơn đề rồi khi sa lưới thì lại vùng vẫy thoát thân. Bỗng tối vẫn luôn là sự đồng lõa!

Đang loay hoay đánh nốt mẻ cá cuối cùng, ông Hanh bỗng thấy lạ lạ. Chiếc lưới như nặng và trĩu xuống hơn. Quăng mạnh chiếc lưới lên thuyền, ông với chiếc đèn gần đây. Thốt nhiên, ông rùng mình. Một xác người với

cái bụng trương phình bắt đầu thối rữa. Mặt trắng bệch, hai hốc mắt lõm sâu hoắm. Lúc bước qua cái xác, vô tình chạm nhẹ thôi mà thịt rã từng đám.

Sáng hôm sau, công an và những người hiếu kì đứng chật cả bãi đất gần nơi ông Hanh quăng lưới bắt... xác. Cả buổi chiều hôm ấy, ông Hanh lầm rầm khấn vái trên thuyền. Chẳng biết nghe ai nói mà bà Nguyệt mua về nào hương, vàng mã rồi cả tiền âm phủ. Đồ thêm nôi xôi, hai ông bà thì thăm với nhau. Thăng Hùng thì cảm râm:

- Bố mẹ cứ bày chuyện!

Nhưng Hương biết những người con của thuyền chài tin rằng linh hồn sẽ không còn vất vưởng khi mình thành tâm cầu siêu. Chiều lành lạnh, trên con thuyền chòng chành ấy, từng làn khói hương bay lơ lửng trên không trung. Những làn trắng mỏng tang lững thững bay về cuối nguồn. Có lẽ linh hồn của cái xác xấu số ấy cũng đã được an ủi phần nào.

Đêm ấy ông Hanh chập chờn mãi trong những giấc mơ không đầu không cuối. Giấc mơ này chưa tan, giấc mơ khác đã ào đến. Nó cuốn ông đi đến tận cùng của sợ hãi. Những cái xác rữa, những tiếng cười man dại, những bóng người ẩn hiện... Nhưng khi ông sắp thoát khỏi cơn mê thì có gì đó như níu ông lại. Những linh hồn nhẹ nhàng quanh ông. Những đôi mắt vô hồn nhìn ông van nài. Họ cầu xin ông giúp họ, tìm đường cho họ về với gia đình. Cứ thế một đêm dài mộng mị!

Tối này Huy qua nhà Hương. Hai đứa nói chuyện được một lúc thì ông Hanh về. Trầm ngâm, ông nói:

- Bác không cấm hai đứa yêu nhau nhưng hai đứa cũng phải nghĩ đến sau này. Hoàn cảnh gia đình hai đứa khó khăn quá. Bác sợ cưới nhau về lại...

Hương quay sang nhìn Huy. Huy im lặng. Đưa Huy ra con đường dẫn xuống bãi, Hương nắm tay Huy:

- Ở lại đây chúng mình cùng cố gắng. Anh!

Chỉ có vòng tay ôm chặt lấy Hương. Không nói một lời nào nữa, hai đứa đứng đó, để bóng mình nặng trĩu đổ xuống. Đôi mắt da diết của Hương ngày hôm ấy cứ bám riết lấy Huy. Hương không nghĩ rằng ngay ngày hôm sau Huy bỏ đi. Sáu tháng Huy đi biệt là hơn 180 ngày Hương đôn đáo tìm Huy. Vậy mà đến một cuộc gọi, một tin nhắn Huy cũng không làm được cho Hương...

Mùa nước lên, sông Hồng ngập những tiếng khóc. Ông Hanh từ sau cái lần đánh cá đêm hú hồn đó, bao nhiêu người tìm đến ông. Còn ông thì tìm người nhà cho họ dưới lòng hà bá đục ngầu. Hơn ai hết ông Hanh là người biết rất rõ địa thế, dòng chảy của sông nước nơi đây. Bao nhiêu năm gắn bó, ông hiểu những con giận dữ của dòng sông dưới cầu Long Biên có lúc

khủng khiếp như thế nào. Hà bá nuốt chửng một kiếp người còn ông Hanh thì vớt họ lên mà giờ chỉ là một cái xác không hồn.

Như mấy hôm trước, có người nhờ ông Hanh tìm đứa con. Uống bát nước mắt cho ấm người, ông lặn rồi lại trôi suốt hai tiếng. Có lúc đuối sức ông Hanh tưởng mình sắp chết. Hình như trời vẫn còn thương ông. Từ lúc vô tình có thêm “nghề” này, gia đình ông đỡ khó khăn hơn. Nhưng Hương thấy sợ sợ. Không hiểu sao cái chết luôn ám ảnh cô. Có đêm lang thang trong giấc mơ, Hương bỗng thấy mình đi trên mặt nước còn Huy thì chìm dần xuống vực nước xoáy. Đôi tay Huy vẫn cố gắng vươn về phía Hương. Giật mình Hương tỉnh giấc, người lạnh toát.

Chiều nay đang lúi húi căng sợi dây lưới thì Oanh đến. Nó tung tung:

- Sao giờ vẫn còn ở đây thế này? Không đi hẹn hò với anh Huy đẹp trai à?

- Là sao? - Hương cau mày.

- Sáng nay đi qua thấy bọn thằng Kiên nói Huy nó về rồi.

Hương sững người, đôi mắt nhìn Oanh hoài nghi.

Hương sốt ruột quá! Mấy lần định chạy sang nhà Huy xem thế nào nhưng... Chẳng cần đợi đến ngày mai, tối đó Hương gặp Huy thật. Nghèn nghèn trong cổ họng khi Huy đứng đó - ngay trước mặt Hương. Huy gầy và đen hơn rất nhiều. Im lặng thật lâu, không ai nói với ai được một lời nào. Khó khăn lắm Hương mới phá vỡ cái không khí nặng nề đó.

- Anh đã đi đâu? Sao không... nói... em?

Hương bật khóc nức nở. Vụng về khẽ đặt đôi tay lên bờ vai đang nấc lên từng hồi của Hương, Huy ngập ngừng:

- Anh... xin lỗi!

Ba tháng, Huy vẫn không nói cho Hương biết Huy đã đi đâu. Chính Hương cũng không thể hiểu nổi Huy đang nghĩ gì nữa. Chẳng lẽ khát vọng thoát một kiếp nghèo khiến Huy có thể bỏ tất cả để đi sao? Chỉ có thằng Hùng là thì thào:

- Bà có thấy ông Huy khác không? Trông như dân...

- Sao?

- Nghiện!

Chỉ hai ngày sau thì những lời thằng Hùng nói đã chứng minh cho Hương thấy là đúng. Điếng người Hương bắt gặp Huy đang trong cơn phê thuốc. Thốt nhiên Hương nhận ra rằng khói thuốc trắng ác độc kia đã cướp đi Huy của cô. Con nước sông Hồng vẫn thế, bãi bồi đất phù sa vẫn thế, làng chài mùa nước cạn vẫn thế. Chỉ có Huy khác, Hương khác mà thôi. Những xác người chết đuối đêm đêm vẫn gõ cửa giấc mơ của Hương. Khản đặc vì gào thét, Hương vẫn không thể thoát khỏi cái hố sâu dưới lòng sông ấy.

Hương thấy mình đang rơi, rơi thật nhanh. Vòng tay vẫn ôm chặt bụng,
Hương rùng mình. Hình như cái thai hai tháng đang muốn làm người!

Đỗ Quyên

Đỗ Thị Lệ Quyên

Địa chỉ : Lớp K9 khoa sáng tác- lý luận- phê bình văn học. Trường Đại
học Văn hóa- 418 Đê La Thành- Hà Nội

Email : doquyen282@gmail.com

Điện thoại: 0985 622520

Nóc nhà

Ngõ dài, sâu hun hút! Những ngôi nhà cao tầng cửa đóng im ỉm. Vài ánh sáng trắng nhạt nhòa lọt qua khe cửa nghiêng nghiêng trên bậc thềm nhà. Thu đạp xe vội vã, đôi chân guồng mạnh nhưng vẫn như ríu lại. Một cảm giác lo sợ khê len vào Thu. Muộn quá rồi! Hôm nay quán đông khách, chạy ra chạy vào cũng hơn mười giờ rồi. Lúc Thu vòng ra cửa sau lấy xe về, sếp vẫn còn ở lại quán. Thu dắt xe xuống đường, hít căng cái đêm thoảng mùi hoa sữa. Thấy quen thuộc vô cùng. Phố vẫn sáng trưng ánh đèn cao áp. Đêm Hà Nội có bao giờ ngủ đâu. Phố mà!

Công việc part-time làm order trong một quán ăn đủ để Thu sống tốt ngay cả trong thời “bão giá”. Thu hài lòng với công việc làm thêm ấy, ít nhất là trong lúc này. Không biết từ bao giờ cuộc sống của Thu dần mất đi cái cảm giác nhàm chán vô vị. Không còn một cuộc sống bình bình đơn giản đến tẻ nhạt. Bận rộn khiến người ta lớn lên. Và quên đi mọi thứ... Đôi lúc Thu không thể nhớ được lần gần đây nhất Thu mua cho mình cái áo là bao giờ hay đôi giày này Thu đã đi mấy năm rồi? Không nhớ nổi! Nhìn vào gương lại thấy mình già dặn đi bao nhiêu. Cái con bé mười chín tuổi, sinh viên năm thứ hai Sư phạm đây sao? Mái tóc ngắn mỗi sáng dậy muộn quơ vội ngón tay vuốt qua cho đỡ rối, quầng mắt thâm, khuôn mặt mộc không make up. Mệt mỏi! Quên thật đấy nhưng nhớ làm sao câu nói của Long ngày hôm ấy:

- Long xin lỗi, thực sự Long không muốn làm Thu buồn đâu nhưng... làm bạn thì tốt hơn Thu ạ.

Có chết Thu cũng không thể quên được ánh mắt ấy, ánh mắt đã khiến Thu thao thức bao đêm dù Thu biết nó đâu phải dành cho Thu. Long đi rồi, Thu vẫn ngồi im như vậy. Rồi tất cả chợt vỡ òa. Thu khóc, khóc nức nở như một đứa trẻ con. Khóc để xoa dịu nỗi đau, để làm lành vết thương, để quên tất cả và chấp nhận.

Thu nhìn đồng hồ, 10h30'. Cái con đường ngày nào cũng đi cứ như dài ra, cảm giác đi mà chẳng đến được. Nhà Thu trong một hẻm sâu bé tí, ngõ ngách đâm nhau chằng chịt, đi lòng vòng thế nào cũng... lạc đường. Gia đình Thu chuyển lên Hà Nội được hơn sáu năm rồi. Sáu năm sống chật vật để rồi bây giờ cả nhà vẫn chui ra chui vào trong một cái nhà thuê âm thấp. Nhà năm miệng ăn, chẳng khá lên được. Bà đòi về quê, mẹ nhẹ nhàng:

- Dưới đây chẳng còn ai, giờ mẹ về, ai lo cho mẹ đây.

Anh Minh bảo tìm nhà khác rộng hơn một chút, mẹ lặng lẽ:

- Tiên đâu ra con.

Thu định thi Công đoàn hay Du lịch ngành kế toán, mẹ gạt đi:

- Con gái chỉ có làm giáo viên là ổn định thôi.

Cứ vậy, cuộc sống cuốn cả gia đình Thu đi, bình lặng!

Thu nhẹ nhàng dắt xe vào sân, đi thật khẽ.

- Có nhà nào cho con gái đi giờ này mới về không?

Thu quay sang, bà đang ngồi trên cái ghế con con ở góc sân bồm bẻm nhai trầu. Thu sà xuống vòng tay ôm bà:

- Sao bà chưa ngủ? Bà đợi con à?

- Bố cô, đi từ sáng đến tối, không thấy mặt mũi đâu.

Thu cười, dụi dụi đầu vào lưng bà- thói quen từ những ngày bé còn sống với bà dưới quê. Giờ lớn rồi cũng chẳng bỏ được. Mẹ ra sân nói:

- Con Thu tắm rửa rồi còn học. Mẹ cũng vào nhà đi chứ. Ngoài này gió lạnh, nhớ ra...

Dắt xe vào nhà rồi Thu vẫn còn nghe giọng bà:

- Bảo con Thu thế nào chứ con gái đi đêm đi hôm thế này.

Giọng mẹ gắt lên:

- Bà cứ nói mãi thôi.

- Đây là tao cứ nói vậy. Nhà thì phải có nếp chứ. Con không cha như nhà không nóc.

Mẹ im lặng, Thu thấy nghèn nghẹn. Bố mất năm Thu học lớp sáu. Tám năm rồi còn gì. Tám năm nóc nhà không yên!

Sáng nay chiếc điện thoại rung bần bật lại réo âm ỉ kéo Thu khỏi giấc ngủ say. Cả đêm qua thức làm bài tiểu luận, mãi gần sáng Thu mới chợp mắt được một lúc. Nếu chiều qua lên lớp, không nghe cái Hà nhắc chắc Thu cũng quên luôn bài tập mà thầy giao cho từ tuần trước.

- Mà sao thế? Lo mà học đi chứ. Thêm nếm gì. Mà đi làm thì cũng có được gì đâu. Mất nhiều thời gian thế thì nghỉ đi.

Hà tuôn một tràng, Thu nghe rồi nhún vai:

- Sẽ nghỉ nhưng không phải bây giờ.

Hà nhìn Thu, hoài nghi:

- Đừng bảo với tao là nó đang chiếm hết tâm trí mày đấy.

- Ai?

- Long.

... Sao mà lại nhắc đến Long? Sao lại nhắc đến cái tên mà tao đang cố quên? Sao...? Thu tự hỏi để rồi thấy tim mình tắc nghẹn vì nhớ Long. Ngốc quá!

Lơ mơ với tay tìm điện thoại, một tin nhắn mới. Không phải Long! Vẫn biết là vậy nhưng sao Thu vẫn thấy có gì đó hụt hẫng. Tin nhắn từ Hưng: “Bà dậy chưa? Ở nhà nhe lát nữa tui qua đón rồi đi ăn sáng luôn. Hôm nay lớp tui kiểm tra điều kiện Anh. Hix”

Mỉm cười! Vẫn có người quan tâm tới mày mà Thu.

Vẫn chui trong chăn, Thu như một con mèo lười làm biếng. Cái Ngọc-em gái Thu nằm bên cạnh vẫn còn ngủ say. Con bé út bé nhất nhà năm nay mới học lớp chín. Anh Minh còn hào phóng:

- Thi đỗ cấp ba, thích gì anh mua cho.

Thu phì cười:

- Ai đi làm mà giàu vậy trời?

Anh Minh nháy mắt với Ngọc. Con bé nhảy phắt tới, quàng tay ôm chặt lấy cổ anh Minh:

- Anh Minh của em mà.

Ba anh em lại chí chöhe. Nóc nhà vẫn còn đầy ắp tiếng cười mà mẹ.

Cửa nhà vẫn đóng, tối om. Im lặng để bóng đen phủ kín thân mình, Thu thấy nhớ. Nhớ da diết cái nắng sớm của buổi sáng mai len qua từng tán lá cây xanh thẫm, qua từng khung cửa sổ ủa vào ngập tràn trong ngôi nhà tuổi thơ của Thu. Ngôi nhà ấy đã từng hiện diện một gia đình hạnh phúc. Ngày bố đi cũng là một ngày nắng nhưng nắng trong viện thì lạnh vô cùng. Đến tận bây giờ mẹ vẫn còn day dứt vì đã không kịp đưa bố về nhà. Mẹ sợ bố không tìm được đường về nhà mình. Sợ lắm!

Thu quay sang, cái Ngọc trở mình. Khẽ khàng, Thu trườn ra khỏi chiếc chăn ấm sục. Lạnh! Lúc Hưng qua nhà Thu thì cũng đã gần bảy giờ rồi. Trước khi con Future phóng đi, mẹ Thu đã kịp dặn:

- Trưa đi học về qua chợ trông hàng cho mẹ. Mẹ về dưới quê xem đất cát thế nào. Hai đứa đi cẩn thận đấy.

Mẹ Thu thuê một gian hàng nhỏ bán hàng khô ở chợ Thành Công. Thu chỉ trong nhà dựa hết vào quầy hàng, tiền lương của anh Minh và gần một triệu tiền làm thêm của Thu. Không dư dả nhưng cũng không quá thiếu thốn. Trông hàng được một lúc thì Hà ra.

- Không đi đâu à?

- Thì đang đi đấy thôi. Cái Ngọc nhà mày bảo mày đang kiếm cơm ngoài chợ nên tao ra đây. “Câu” được con cá sộp nào không?

- Làm gì có ai.

- Mà mày biết gì chưa?

- Gì?

- Long nó sắp đi Nhật rồi đấy.

Im lặng! Đây là cái cách Thu đón nhận mọi thứ bằng việc chấp nhận. Phải vậy thôi. Hai đứa hai ngã rẽ rồi, đã đi thì quay lại sao được. Lại thấy nhớ Long. Lại rã rời! Chới với!...

Đây là ba tháng trước. Chiều nay thì Long đi rồi. Không một tin nhắn, không một cuộc gọi, lại càng không một lời chào, cứ vậy Long đi. Bỗng nhiên thấy giận Long ghê ghớm. Ngôi học trong lớp mà Thu không hề nghe thấy những lời thầy giảng. Cả đêm hôm qua, chiếc gối ôm Long tặng Thu

hôm sinh nhật ướt đầm khi nghe Hà nói mai Long đi. Thu cầm máy trong tay, bấm số điện thoại của Long không biết bao nhiêu lần nhưng có gọi đâu. Cố ghìm lòng mình, lại tự dặn với trái tim mình rằng Long chẳng là gì nữa nhưng sao Thu vẫn khóc, vẫn đau như thế này? Như có gì thôi thúc “Phải gặp Long, mình phải gặp Long, chỉ lần này thôi” Thu tự nhủ. Và bật dậy. Mất hơn tiếng từ Kim Mã đến Nội Bài, Thu chạy ào vào sân bay. Tất cả như nhòa đi dưới đôi mắt trong đầy nước ấy. Còn biết bao điều Thu muốn nói với Long, rằng đâu chỉ có nhớ. Vậy mà Long đi mất rồi!

Chiếc điện thoại khê rung khi Hưng còn đang trong lớp: “Hưng à đang làm gì vậy? Thu đang ở Nội Bài. Sân bay rộng quá. Thu đã không thể tìm thấy cậu ấy. Cậu ấy đi rồi Hưng ạ. Ba năm! Nhật Bản xa như vậy làm sao Thu gặp người ấy được đây. Thu...”

Hưng vội gọi lại. Những tiếng tút...tút... kéo dài không nghe máy. Khi Hưng đến thì Thu vẫn còn ngồi đó. Hai tay ôm lấy vòng chân đang co lên ghê, mái tóc ngắn xõa xuống che kín khuôn mặt. Đôi vai khê rung sau những tiếng nấc nghẹn ngào. Nhỏ bé và cô độc!

Hai đứa đi xe bus về. Vẫn là một ngày đầu đông, nắng ấm tràn vào xe. Thu nhắm nghiền đôi mắt để nắng ôm trọn lấy khuôn mặt mệt mỏi. Hưng kéo Thu lại gần. Tựa đầu vào vai Hưng, Thu tìm cho mình một chỗ dựa bình yên. Hưng lấy tay áp vào mặt kính cửa xe. Những vệt nắng dài không còn trên gương mặt Thu, che đi giọt nước mắt còn vương đầy nắng.

Vậy là Thu vẫn phải sống, không có Long bên cạnh. Cái cảm giác trống rỗng ngày càng rõ trong Thu. Có những ngày khi nỗi buồn không thể ngăn được nước mắt thì Thu phải làm sao?

Mấy hôm nay mẹ ốm nằm bẹp trên giường. Ba anh em thay nhau lo cho mẹ. Anh Minh đi làm cả ngày, Thu thì chạy qua chạy lại giữa học và làm thêm, cái Ngọc lại đang ôn thi cấp ba. Cứ vậy suốt mấy hôm lo cơm nước, giặt giũ thay mẹ. Mẹ sút mất mấy cân, gò má nhô cao, đôi vai xương xương. Mẹ gầy đi quá! Mấy hôm nay ngày nào mẹ cũng kêu đau bụng. Có lúc âm ỉ có lúc lại đau đến thắt ruột. Cả nhà đứng ngồi không yên. Đến tối thì anh Minh quyết định:

- Mẹ phải đi khám thôi. Xem có sao không chứ thế này mãi sao được.

Sáng chủ nhật, anh Minh đưa mẹ sang Xanh pôn, tối anh về thì chẳng thấy mẹ đâu. Thu vội hỏi:

- Mẹ đâu anh?

- Mẹ nằm trong viện luôn rồi.

- Sao vậy?

- Mẹ bị u đại tràng. Khám sáng nay rồi. Tao cũng làm thủ tục nhập viện cho mẹ luôn.

Thu thảng thốt! Mẹ phải nằm viện sao? Mẹ không chịu được đâu. Mẹ sợ màu trắng blu, sợ cái ngày mẹ để mất bố trong viện. Sợ vô cùng!

Cả tuần nay anh Minh xoay đủ cách để có tiền cho mẹ được mổ. Tiền trong nhà chẳng có nhiều, vay mượn bạn bè rồi hàng xóm nhưng không đủ. Thu cũng xin chị quản lý nhà hàng cho ứng trước tháng lương. Vẫn thiếu. Khôi u trong người mẹ là u lạnh, mổ xong sẽ ổn nhưng...

Tối hôm ấy anh Minh mang về cả một xấp tiền, chẳng nói chẳng rằng đưa cho Thu bảo cầm lấy đóng viện phí cho mẹ.

- Tiền đâu mà nhiều thế anh?

- Cát đi, khóa chặt tủ vào.

Rồi anh lặng lẽ đi ra. Đột nhiên Thu thấy lo lo. Tiếng dội nước ào ào ngoài sân của anh Minh chẳng thể át đi được hoài nghi trong Thu.

Sáng nay Thu xin nghỉ học để vào viện. Mẹ mổ! Mẹ nằm im trên chiếc giường đầy. Hai chị y tá túc trực bên cạnh. Hưng cũng đến từ sáng sớm giúp Thu. Trước cửa phòng mổ, ba anh em đứng quanh mẹ. Chị y tá có đôi mắt sắc lẹm gạt ra nói vừa đủ cho người khác nghe thấy:

- Nào đến giờ mổ rồi. Người nhà bệnh nhân có gì thì dặn dò đi.

Thu ngẩn người ra. Nhưng ngay sau đó chưa đầy mười giây Thu đã hiểu ngay được “vấn đề” cần phải dặn dò là gì. Thu vội mở chiếc túi xách, lấy ra một chiếc phong bì bên trong vẫn còn lấp lóa những tờ polime xanh lét. Thu nhanh tay nhét ngay vào túi chị y tá:

- Có gì chị giúp mẹ em.

Chị y tá khoát tay:

- Được rồi, người nhà ra ngoài đợi đi.

Suốt ba tiếng ngồi ngoài cửa phòng mổ, anh em Thu nhấp nhồm không yên. Thu ngồi trên băng ghế dài, những vệt nắng đổ dài dưới nền nhà còn đậm mùi thuốc sát trùng. Hưng ngồi cạnh Thu, cầm tay Thu. Yên lặng thật lâu.

Nằm viện được hơn tuần thì mẹ về. Con bé Ngọc dọn dẹp nhà cửa nói là để đón mẹ. Hai chị em chăm mẹ. Anh Minh thì vẫn đi từ sáng đến tối, Thu cũng chỉ rỗi được buổi chiều, tối vẫn phải đến quán. Sức khỏe của mẹ đã khá dần. Máy bác nhà hàng xóm thỉnh thoảng vẫn chạy qua giúp, anh em Thu cũng đỡ vất vả hơn.

Tháng sáu nắng đỏ lửa. Thu đang bận túi bụi với đồng bài tập chuẩn bị thi cuối kì. Sắp hết năm thứ hai rồi còn gì. Thỉnh thoảng Hưng vẫn qua nhà Thu, nói chuyện với mẹ Thu rồi hai đứa lại đi lòng vòng quanh Hà Nội. Gần Hưng quá!

Sáng nay Thu thi môn cuối cùng. Suốt ba tiếng chiếc điện thoại nháy không biết bao nhiêu lần trong túi xách của Thu: “My home”

- Chị về ngay đi. Anh Minh...anh Minh...

- Sao?

- Anh Minh bị bắt rồi.

Choáng váng! Thu về nhà mà trong đầu vẫn còn những tiếng khóc nức nở của con bé Ngọc.

***

Hung đi cùng Thu vào thăm anh Minh. Có được số tiền ấy lo cho mẹ, anh Minh đã đánh đổi ba năm để chơi một đường dây cá độ bóng đá. Nhìn anh qua tấm song chắn mà Thu thấy đau quá. “Long đã bỏ em đi rồi, bố không còn, giờ đến anh cũng...”. Anh Minh gầy rộc đi, cúi mặt mà không nhìn Thu. Thu nghẹn ngào:

- Có nhất thiết phải làm vậy không anh? Sao anh lại...?

Hai tay anh vẫn nắm chặt, run run sau những bước chân đi ngày càng xa của Thu. “Chỉ mấy hôm anh bị bắt mà mẹ như già đi mấy tuổi anh ạ”.

Hung đưa Thu về. Chiếc xe phóng vụt qua những cánh đồng ngạt mùi hương lúa. Thu ngồi sau, nhắm mắt lại, khẽ tựa vào vai Hung để mặc cho gió thổi tung những lọn tóc. Gió có làm khô được nước mắt không Thu?

Những người thân yêu cứ lần lượt rời xa Thu. Lặng lẽ có, ồn ào có. Anh Minh đi rồi nóc nhà mình có còn bình yên không mẹ?

ĐỖ QUYÊN

Đỗ Thị Lệ Quyên

Địa chỉ : Lớp K9 khoa Sáng tác- lý luận- phê bình văn học

Trường Đại học Văn hóa- 418 Đê La Thành- Hà Nội

Điện thoại : 0985622520

Email : doquyen282@gmail.com

Chú thích

Order : Nhân viên ghi tên thức ăn

Part- time : Công việc bán thời gian

Đời đi bụi

Đêm tĩnh mịch, phố khuya khoắt không một bóng người. Những ánh đèn cao áp để suốt đêm soi rõ hai bóng đen đang lẫm lũi đi trên vỉa hè, nhấp nhô theo từng bước chân.

- Anh, em mới.

- Đi tiếp đi.

- Nhưng em, hức...

Nó quay người lại, nhìn con bé đang phụng phịu, mặt xỉ xuống, giọng mè nheo. Nó nhìn con bé tím tái vì lạnh, phong phanh với một chiếc áo cộc bên trong, bên ngoài khoác một chiếc áo ni mỏng tang. Nó dịu giọng:

- Thôi lên đây anh công.

Con bé mắt long lanh nhìn nó:

- Thật không anh?

- Lên đi.

Nó cúi người xuống, con bé lon ton chạy tới nhảy phóc lên lưng nó, cười nắc nẻ. Tiếng cười trong vắt xuyên qua cả màn đêm. Hai cánh tay con bé ôm ghì lấy cổ, thì thào bên tai nó:

- Em không ngủ đâu, Hà Nội đẹp quá.

Nó lặng người. Ừ, Hà Nội đẹp thật, đẹp hơn nó tưởng tượng rất nhiều. Hà Nội có những tòa nhà cao tầng lấp lánh ánh đèn, những cửa hiệu sang trọng, những hàng cây bằng lăng tím ngắt khắp phố Liễu Giai... Đẹp đấy nhưng sao nó vẫn thấy thật xa lạ. Cái vùng quê Bắc Giang nghèo đói, xơ xác đấy nhưng đó mới chính là nhà, là quê hương của nó. Thử đứng ở giữa Hà Nội xem, có ai còn nhìn thấy trăng đêm rằm không hay đã bị những tòa nhà cao ngất ngưỡng che mất rồi? Nó nhớ những buổi trưa, đôi chân trần bỏng rát chạy trên con đường đất đỏ đun đầy bụi và gió hanh. Cái nắng hè gay gắt giữa tháng bảy khiến nó đen nhẻm, tóc vàng hoe cháy khét, bắt từng con châu chấu vè rang, thơm nức mũi. Đôi lúc nó nằm giữa đồi, úp mặt xuống hít căng cái mùi nồng nồng của đất. Lại thương quê nghèo thật nhiều! Vậy mà nó đã sống trên đất Hà Nội được ba năm rồi đấy. Ba năm đủ để dạy nó biết thế nào là “trường đời”. Có vớt ra ngoài, lăn lóc với đời mới hiểu được thiên hạ, bực mặt kiếm tiền mà vẫn không đủ sống. Nhục lắm! Ba năm lang thang, vất vưởng khắp xó xỉnh Hà Nội, không có chỗ nào mà nó không mò đến. Nó đi mòn đất Hà Nội, mòn chân và mòn vệt cả đôi dép. Nó nổi tiếng cả khu chợ Long Biên vì trình độ ăn xin đại tài. Nó sống ở gầm cầu Long Biên và gia nhập đội quân cái bang từ đấy. Như ngay hôm đầu tiên đến ra

mắt, Bình Boong- thằng thủ lĩnh 15 tuổi cao lêu đêu, người gầy nhẳng, mặt đầy tàn nhang đã dạy cho nó bài học đầu tiên trong đời: bài học ăn xin!

- Long, mày thấy đám người đang chờ xe kia không? Ra đây, ngựa mũ ra, kẻ lễ thống thiết vào, nhớ chưa? Thực tập luôn đi.

Bình Boong đẩy nó ra. Nó ngược nhìn Bình Boong, công việc hàng ngày của nó đây sao? Đôi mắt Bình Boong trừng trừng nhìn nó khiến nó co rúm người lại. Nó sợ ánh mắt ấy. Nó lặng lẽ bước tới đám đông. Những khuôn mặt hoàn toàn xa lạ, nhìn nó đứng đưng. Nó cứ đứng đấy, tay vẫn cầm cái mũ cũ rích, không dám đưa tay ra xin tiền. Nó xấu hổ. Nó phải ngửa tay cầu xin lòng thương hại của người khác sao? Không... không! Nó thấy nhục nhã lắm.

Bình Boong đứng từ đằng xa thấy hết, điên tiết gọi thằng Cò- cận sự trung thành của mình:

- Mày ra lôi cổ nó về đây.

- Vâng.

Chỉ sau tiếng vâng gọn lỏn ấy, thằng nhóc Cò phóng vụt đi, cầm tay nó kéo về.

- Bốp!

Một cái tát nảy lửa khiến nó như muốn nổ đom đóm mắt. Tiếng thằng Bình Boong rít qua kẽ răng:

- Hôm qua tao dạy mày những gì? Dạy để mày vút xó à? Vút mẹ cái sĩ diện của mày đi. Vào đây rồi thì phải theo luật đời, hiểu chưa?

Thêm vài cú đập gáy của thằng Cò, nó như muốn khuyu xuống. Hai thằng nhếch mép bỏ đi, không quên để lại mấy câu văng tục bần tai. Những giọt nước mắt không hiểu từ đâu lăn dài trên đôi má bóng rát còn in hằn bàn tay. Nước mắt của thằng con trai 12 tuổi mặn lắm. Nó khóc!

Và giờ thì nó là đứa ăn xin giỏi nhất trong bọn. 15 tuổi, nó biết nhìn người để ăn xin. Đời mà! Đời lúc nó vẫn muốn cảm ơn Bình boong vì cái tát. Cái tát đánh gục nó và cũng chính cái tát nâng nó dậy. Nó như một cái cây không có lá, trơ trụi, cô độc vô cùng.

- Anh, em không ngủ được.

Nó quay người lại, bật cười. Con nhóc này, ngủ rồi mà vẫn còn kêu là “em không ngủ đâu”. Con bé nằm mơ, thêm thiếp ngủ trên lưng nó. Tự nhiên mắt nó cay cay, thương con bé quá. Cả ngày hôm nay hai anh em nó đã lang thang khắp nơi rồi, qua không biết bao nhiêu con phố nữa. Đến nó còn thấy rã rời đôi chân, nói gì đến con bé. Gặp ai con bé cũng sấn lại xin tiền nhưng có được gì đâu. Hình như thiên hạ đang cảnh giác trước những đứa ăn xin như nó thì phải. Chỉ có một điều đặc biệt duy nhất là không bao giờ xin tiền khách du lịch nước ngoài. Cái này là do nó dạy con bé. Nó cũng chẳng biết tại sao nữa. Mấy đứa cùng nhà cái bang với nó bảo rằng: “Thằng này sĩ diện,

đến chết vẫn còn sĩ diện”. Nó nghe xong bỏ ngoài tai. Chính trường đòi đã dạy nó “không nghe, không thấy, không cần biết”. Cuộc sống với nó là ngày hôm nay chứ không phải ngày mai. Nó rùng mình! Một cơn gió khê thổi qua, lạnh đến tê người. Đến Trần Nhật Duật rồi, một đoạn nữa thôi là đến khu nhà ổ chuột của nó. Con bé vẫn ngủ say, chắc mệt quá rồi. Đôi long mi dài cong vút, cái miệng thỉnh thoảng chớp chớp. Con bé vẫn vậy, vẫn y như ngày trước. Ngày đầu tiên nó gặp con bé cũng là một ngày đông lạnh buốt ở ga Long Biên. Đêm hôm ấy khuya lắm rồi, nó đang dật dờ trong sân ga, mắt díp lại vì buồn ngủ. Đang định ngủ lại luôn ở đây thì nó bỗng nghe thấy tiếng thút thít, những tiếng nấc nghẹn đứt quãng. Đôi tai nó khê động đập, cố đoán xem tiếng động đó ở đâu nhưng...chịu. Lò dò đi đến cuối bức tường bao quanh sân ga, nó giật nảy mình. Một bóng đen ngò bệt dưới đất, dựa lưng vào tường. Định thẩn lại nó mới xác định được bóng đen ấy là một con nhóc. Tiến lại thêm mấy bước, nó cúi người xuống gọi:

- Này!

Con bé ngẩng phắt lên. Đôi mắt đen láy ngấn nước nhìn nó hoảng hốt. Không thấy con bé nói gì, nó hát hàm:

- Tao đang gọi mày đấy. Sao lại ngò bệt giữa đêm hôm thế này?

Con bé vẫn mở to đôi mắt nhìn nó. Nó thấy khó chịu nên sẵng giọng:

- Mày bị câm à? Hay bị điếc?

Bất thẩn con bé lao đến ôm chầm lấy chân nó, òa khóc nức nở:

- Anh ơi, anh tìm mẹ cho em, mẹ em...

Nó trở mắt nhìn con bé. Thì ra là một con nhóc lạc mẹ.

- Bỏ chân tao ra đi mày.

- Mẹ em đâu? Mẹ em.

- Bỏ chân ra thì mới đi tìm mẹ được chứ.

Nó bực mình. Nghe thấy vậy con bé vội bỏ hai tay ra, đôi mắt nhòe nhoẹt nước. Nó ngò phịch xuống cạnh con bé, hỏi:

- Nói đi xem nào, lạc từ bao giờ?

- Mẹ em... hức...

Qua cái giọng nghèn nghẹt của con bé, nó nghe bập bõm được mấy câu. Thu- con bé 12 tuổi đi tàu cùng mẹ từ Lạng Sơn lên Hà Nội để tìm bố. Bố con bé bỏ hai mẹ con đi từ lúc Thu còn bé xíu. Trong kí ức mang máng của con bé, bố là một cái gì đó mơ hồ lắm. Con bé quên khuôn mặt bố mất rồi. Thỉnh thoảng con bé có hỏi mẹ về bố, mẹ chỉ gất lên:

- Vì nghèo, vì nghèo nên bố mày mới bỏ đi đấy. Hỏi nhiều!

Thế đấy! Cái nghèo ăn sâu vào trong tâm trí non nớt của con bé, ăn sâu vào gốc rễ từ lâu lắm rồi. Một hôm không hiểu từ đâu hay từ ai mà mẹ có địa chỉ của bố. Mẹ nửa tin nửa ngờ nhưng rồi một buổi sáng cuối tháng 11, hai mẹ con vẫn dắt díu nhau lên Hà Nội. Đến ga Long Biên, giữa dòng người

đông đúc, xô đẩy chen lấn nhau, chẳng biết sao con bé tuột khỏi tay mẹ. Con bé đứng thất thần nép bên góc tường, đợi mãi mà không thấy mẹ quay lại. Có khi nào mẹ cố tình...? Nhìn con bé ngồi co ro răng va vào nhau lập cập mà nó thấy thương vô cùng. Lại nghĩ đến chính mình. Hóa ra trên đời còn có đứa buồn hơn nó cơ đấy. Sống mũi nó cay cay. Trước mặt Bình Boong, nó có thể chai lì, cười nhạt hưởng ứng mấy trò mất dạy của bọn nó nhưng trước con bé thì nó mới là nó. Con bé chính thức trở thành “đồng nghiệp” của nó từ đấy. Mấy lần nó bảo khi nào có tiền nó sẽ đưa con bé về Lạng Sơn nhưng con bé nhất định không chịu, hỏi sao thì cũng không nói. Đôi mắt con bé giờ ráo hoảnh:

- Mẹ bỏ em đi rồi, về làm gì nữa.
- Mẹ đâu có bỏ em.
- Không, mẹ bỏ thật mà.

Con bé cứ khăng khăng như vậy còn nó chỉ biết lắc đầu. Hôm nó đưa con bé về khu ổ chuột, Bình Boong mắt gườm gườm nhìn nó, hắt hàm:

- Đứa nào đây? Mà tha nó ở đâu về đây hả nhóc?
- Nó bị lạc mẹ, mày cho nó ở đây. Tao sẽ dạy nó.

Ném cái nhìn sắc lạnh về phía con bé, Bình Boong trề môi:

- Con nhóc này thì làm được cái gì?
- Mày không cần biết. Nó thuộc quân tao, được chưa?

Đôi mắt một mí của Bình Boong đảo liên tục, nhìn gian không chịu được. Đôi mắt ti hí đó nhìn con bé từ trên xuống dưới rồi từ dưới lên... trên. Nó thấy ròn rợn! Mới đó mà đã hơn một năm rồi đấy. Nhanh thật.

Tháng sáu, trời nắng như đổ lửa, cái nóng hầm hập khiến người ta như phát sốt. Mới đầu hè mà đã nóng thế này rồi, không biết vào hè thì thế nào? Chắc thiên hạ ở rịt trong nhà mát thôi. Nó và con bé thất thểu đi dưới cái nắng chói chang, nắng như đi xuyên qua cả mũ. Con bé xây xẩm mặt mày, đầu vác vác. Cả ngày hôm nay hai anh em nó đi một vòng quanh Hoàn Kiếm rồi, giờ lại quay về Long Biên. Mệt đến chết! Đến bến xe bus ở bãi đỗ xe thì con bé gục hẳn. Con bé nằm lãn trên ghế chờ xe bus, khò khè:

- Không đi nữa đâu.
- Mắt nó cũng hoa lên.
- Đi nào.
  - Em đói.

Vừa dứt xong câu nói, con bé bật dậy giật lấy cái túi trên tay nó. Nhanh như cắt nó giằng ngay lại, quát lên:

- Không phải tiền của mày, cũng không phải bữa trưa.
- Nhưng em...
- Nhịn đói luôn đi.

Nó quay người đi thẳng. Con bé đứng đực giữa đường, nước mắt ngấn nước mắt dài. Con bé đưa cánh tay trần chấy nắng lên quệt nước mắt. Đói lắm rồi! Nhưng... kìa, trong đám đông đợi xe bus, có anh thanh niên vô tình để lọt một góc ví ra ngoài. Con bé mắt sáng lên, nó có thể lấy được cái ví đấy mà. Mấy lần Bình Boong dạy đều bọn thằng Cò trò này, con bé thấy rồi. Dễ thôi, chui vào đám đông, đứng sau lưng người ta, thò tay vào nhẹ nhàng, mặt tỉnh bơ như không. Thế là xong. Tự dưng con bé lại thấy sờ sợ, nhớ... Nhưng làm sao bây giờ, con bé đói lắm rồi, không chịu được nữa. Liều thử một lần xem nào. Có cái gì đó như thôi thúc con bé- tiến lên đi. Con bé len lén đi đến sau lưng anh thanh niên, khẽ khàng thò tay vào túi quần người ấy. Nhưng rồi con bé bị... trật tay. Ngay lập tức anh ta quay ngoắt người lại, chụp lấy cổ tay con bé.

- A, định trộm à? Láo nhì?

Con bé vội vàng giằng tay ra nhưng bàn tay anh thanh niên như một gọng kìm không sao thoát được. Con bé mặt tái mét, miệng vẫn thét be be:

- Không, không phải cháu. Cháu không lấy trộm!

- Lại còn cãi à?

Mấy bà buôn hàng chợ léo nhéo:

- Cho lên đồn công an.

- Trẻ con giờ hư thật.

- Đã bảo bọn ăn xin là ghê lắm đấy. Tránh xa.

Mỗi người thêm một câu, lời ra lời vào anh ta càng làm căng.

- Đi, lên công an!

- Chú bỏ em cháu ra đi.

Cả đám đông ngoái lại đằng sau. Con bé nhìn thấy nó rôi rít:

- Anh, anh ơi!

- Chú tha cho em cháu, nó trót dại. Cả ngày hôm nay hai anh em cháu đi xin nhưng không ai cho. Nó đói.

Nó rẽ đám đông, cầm tay con bé kéo đi. Anh thanh niên bị bất ngờ, đứng ngẩn ra nhìn. Đi một quãng xa, khi đã thoát khỏi những cặp mắt hiếu kì, nó mới dừng lại. Con bé khe khẽ:

- Anh... á!

Con bé hai tay ôm má, sững sờ nhìn nó. Nó gầm lên:

- Mà đang làm cái trò gì thế hả? Tao dạy mày ăn xin chứ có dạy mày ăn cắp đâu. Hà?

Con bé nhìn nó sừng sốt, chưa bao giờ con bé thấy nó giận đến như vậy. Đôi mắt nó vằn đỏ, hai bàn tay nắm chặt run run. Nó khóc! Sau cái tát của Bình Boong nó đã khóc và bây giờ sau khi tát con bé, nó lại khóc. Ba năm trước, nước mắt của nó vẫn còn mặn lắm. Giờ thì nước mắt của thằng con trai 15 tuổi chát vô cùng- như chính cuộc đời nó vậy. Nó đau đớn khi

nghĩ đến con bé. Có phải nó đã sai khi cho con bé về khu ổ chuột, sống với bọn lấy gằm cầu làm nhà không? Lẽ ra nó phải đưa con bé về quê chứ? Sao nó lại...? Chỉ một lần quen tay thì chắc chắn sẽ có lần thứ hai.

***

- Tao sẽ đi khỏi đây.

- Mà?

- Cả con bé Thu nữa.

Đôi mắt lơ lửng của Bình Boong nhìn thẳng vào nó, cười gằn:

- Mà nghĩ bọn tao sẽ để cho mày đi dễ dàng thế à? Đừng hòng.

- Bọn mày muốn gì?

- Muốn gì thì biết ngay thôi nhóc ạ. Cò, mang con bé vào đây.

Nó sững người. Sao lại có con bé ở đây? Bọn nó muốn gì ở con bé?

Đẩy con bé vào giữa đám cận vệ lộ nhô, Bình Boong nói như ra lệnh:

- Bọn tao sẽ để mày đi với điều kiện nó sẽ ở lại đây. Còn không...

- Thì sao?

- Thì thế này...

Bình Boong kéo toạc một bên áo con bé xuống, để hở một bờ vai trần.

Con bé thét lên:

- Không!

Con bé ngồi thụp xuống, ôm lấy vai, khóc tức tưởi. Nó điếng người, cảm giác nghẹt thở ủa đến xâm chiếm nó. Bình Boong lắc các:

- Thế nào? Muốn nữa không? Tao còn có thể làm hơn thế nữa đấy.

Bàn tay bản thiêu của Bình Boong thô bạo lôi con bé dậy, giật tung hai cúc khuy áo. Chân tay nó như tê cứng. Nó vùng ra thoát khỏi cái kẹp tay của thằng Cò. Nó điên cuồng lao vào mà đánh, mà cào cấu, cắn xé Bình Boong. Nó như một con hổ đại bị thương, sẵn sàng chết nếu có kẻ nào nhảy vào. Bọn thằng Cò đứng ngoài cũng phải chùn tay. Bình Boong chộp ngay lấy thanh sắt trên bàn lia thẳng vào đầu nó. Nó vội né người sang một bên thoát khỏi đòn hiểm. Nó kéo tay con bé vụt chạy đi. Thằng Cò hấp tấp định đuổi theo thì tiếng Bình Boong đánh lại:

- Cò, đứng lại! Để nó đi!

Cứ thế, nó kéo con bé đi. Nó phải đưa con bé đi, thoát khỏi cái khu nhà ổ chuột rách rưới ấy, thật xa. Nhưng giữa gằm cầu Long Biên này, nó biết đi về đâu? Về đâu để không còn đời đi bụi?

ĐỖ QUYÊN

Đỗ Thị Lệ Quyên

Địa chỉ : Lớp K9 khoa sáng tác- lý luận- phê bình văn học. Trường Đại học Văn hóa- 418 Đê La Thành- Hà Nội

Điện thoại: 0985 622520

Email : doquyen282@gmail.com

Ma lòng

Chạy miết về phía bãi đá, Đơn thở hỗn hển. Đôi chân lú rú chỉ chực quẩn vào nhau. Cả lồng ngực Đơn như có trăm ngàn tiếng trống đánh. Nỗi sợ hãi dồn hết vào những bước chạy hoảng hốt. Hai tay đập mạnh xuống đất, Đơn ngã dúi dụi vào bụi cây ngang đường. Nhắc hai đầu gối ê ẩm lên, Đơn loạng choạng. Để mặc những vết xước trên tay, những cành gai đâm rỉ máu, Đơn vùng chạy. Không một ánh đèn điện, những lùm cây ma quái như rình rập, chỉ có màn đêm nuốt chửng lấy Đơn. Cứ thế cái bóng Đơn nhỏ bé chạy mê mải trong tối mịt đầy sương đêm. Đường về Púng Giắt sao dài quá!

***

- Thôi học thế là được rồi con ạ. Học lấy cái chữ, biết đọc biết viết là được rồi.

Mẹ Pàng thủ thủ bên tai Đơn còn bố Páo thì âm âm:

- Cho mày đi học thế thôi. Nghi!

Đơn nhìn bố mẹ. Đôi mắt cam chịu của mẹ bao giờ cũng đứng đằng sau đôi mắt giận dữ của bố. Đơn biết bố đã nói vậy là không thay đổi gì hết. Ở cái bản Púng Giắt này có ai là không sợ bố đâu.

Hồi ấy, Púng Giắt không đêm nào ngủ ngon và không sáng nào là không xôn xao bàn tán. Đàn gà trong chuồng, trâu bò được che chắn kỹ càng. Thế mà cứ qua một đêm là những con vật khốn khổ ấy lại kéo nhau đi. Những vết máu vẫn còn nguyên trên sân. Púng Giắt nháo nhác trước cái tin hổ rừng đêm đêm rình rập quanh bản. Già Hua vuốt râu, ngồi im lìm. Ngay lúc ấy chàng thanh niên mười tám tuổi Giàng Nụ Páo không nói không rằng xách khẩu súng trong tay, tìm đường vào sâu trong rừng. Đúng một tuần sau Páo trở về, một tay Páo cầm súng, một tay giữ thật chặt con hổ trên vai. Trước sự chứng kiến của cả dân bản, Páo vút mạnh con hổ xuống sân nhà già Hua. Páo kính cẩn:

- Thưa già, thưa Púng Giắt, con ma bắt trâu bò của bản ta chính là con hổ này đây.

Cả bản nhìn Páo đầy kiêng nể. Chuyện bố Páo lên rừng giết hổ đã qua hơn hai mươi năm rồi nhưng mọi người trong bản thì vẫn còn nhớ lắm.

Cả đêm hôm ấy Đơn không sao ngủ được. Cứ nghĩ sẽ không được đi học, không gặp các bạn, không gặp cô giáo Thủy là Đơn lại thấy buồn. Đơn đã mười bảy tuổi rồi, đang học lớp năm. Ở bản Púng Giắt này Đơn nổi tiếng là học giỏi lại xinh đẹp. Có ai đi qua Púng Giắt mà không khỏi trầm trồ trước những bộ váy sặc sỡ mà Đơn thêu. Có ai qua mà không ngoảnh lại nhìn cô gái Mông căng tràn sức sống miệt mài đi nương, trồng lúa trên những bờ ruộng bậc thang xanh ngút ngàn. Đơn đi học cái chữ để biết đọc, biết viết, để không phải lấy chồng sớm như bọn cái Sinh, cái Trọn. Mười bốn tuổi, chưa học hết lớp hai, bọn nó đã bị bắt làm vợ.

Đơn nhớ mãi tối hôm ấy, vừa ăn cơm xong, bọn cái Sinh đã í ới gọi Đơn từ ngoài dốc. Tối nay ngoài sân văn hóa bản Púng Giắt có buổi giao lưu văn nghệ của đoàn sinh viên trường Đại học Văn hóa với dân bản. Đôi mắt Đơn như bị hút vào những bộ quần áo lạ mắt của người xuôi. Đơn mê mẩn những bài hát, điệu nhảy của các anh chị sinh viên ấy. Đến khi sức nhớ ra thì đã hơn mười giờ rồi. Vẫn còn đông người lắm nhưng Đơn sợ. Chưa bao giờ Đơn đi chơi muộn như vậy. Đơn cuống quýt giục Sinh về về nhưng Sinh gạt đi:

- Mà về trước đi, tao còn xem đã.

- Thôi, về đi!

- Cái Trọn cũng đã về đâu.

Sinh gắt lên. Nó còn đang mê mê theo những điệu nhảy sạp, những ánh mắt của bọn thằng A Sinh. Đơn về một mình, sợ sợ nhưng kệ, còn hơn là bị bố Páo đánh. Tuổi thơ của Đơn là những đòn mây sát da mà Đơn chẳng bao giờ quên được. Đơn về trước mà không biết rằng ngay trong đêm hôm ấy, Sinh bị bắt về làm vợ A Nụ bên Mường Nhé. Sinh đi và chẳng bao giờ về nhà nữa! Đi học Đơn biết lấy chồng sớm khổ vô cùng. Mà Púng Giắt của Đơn thì nghèo lắm. Điện mới về năm ngoái nhưng Púng Giắt thì vẫn như con rùa im lìm trong ánh đèn tù mù, chẳng thể bước ra khỏi xó cửa được. Đi học Đơn vui lắm. Các thầy cô dưới xuôi vất vả vượt hơn năm trăm cây số về với Púng Giắt để dạy chữ cho dân bản. Vậy mà giờ bố mẹ lại bắt Đơn nghỉ học. Đơn tím tím suốt đêm. Đôi mắt nặng trĩu đã nhắm rồi mà sao nước mắt từ đâu vẫn cứ chảy ra thấm ướt cả giấc mơ đêm ấy.

Một tuần Đơn nghỉ học, cô Thủy đến tận nhà Đơn, nói chuyện với bố mẹ Đơn. Bố Páo vẫn kiên quyết:

- Tôi là bố nó, tôi có quyền cho nó nghỉ học. Nó lớn rồi, phải lấy chồng thôi cô giáo ạ.

Đưa cô Thủy ra con dốc đầu bản, cô vỗ vỗ vào vai Đơn:

- Cô sẽ nhờ thêm mọi người xuống nói chuyện với bố mẹ em. Các bạn nhớ Đơn lắm. Nhất định Đơn phải đi học đấy.

Cô Thủy đi rồi mà Don vẫn đứng đấy. Tàn ngần nhìn bóng cô khuất dần sau những bờ rào chạy dài xuống dốc, Don mím chặt môi. Don biết bố mẹ muốn Don lấy Vàng A Sinh- thằng con trai mười tám tuổi ở bản Huổi Toóng. Nhà A Sinh khá nhất trong bản. Don ghét A Sinh. Nó có học hành gì đâu, chỉ lo đi chơi đêm, sang bản bên cạnh tán tỉnh con gái là giỏi. Nhưng nó lại thích Don. Thích đến mức về nhà nằng nặc đòi bố mẹ sang hỏi Don về cho nó. Để mặc nó với bố mẹ, Don trốn rịt trong buồng, chẳng thèm nhìn mặt nó lấy một cái. Don có phải là món hàng cho nó mua đâu. Don là người cơ mà! Cái cục tức trong Don cứ thế nghẹn lên, cổ họng đắng ngắt.

Sáng nay Don theo cái Ly đi chợ phiên. nắng sớm óng ánh trên con suối Nậm vắt ngang qua Púng Giắt. Hai đứa xúng xính trong bộ váy thêu rực rỡ. Đang mãi chọn mấy cuộn len sắc sỡ thì Ly kéo Don nói:

- Biết gì chưa, có đoàn sinh viên về bản mình đấy. Thấy già gọi là sinh viên tình nguyện.

Don ngần người. Gọi là sinh viên thì Don biết nhưng sinh viên tình nguyện thì đây là lần đầu tiên Don nghe thấy.

Mấy hôm sau thì đúng là Púng Giắt vui thật! Cả đoàn sinh viên tình nguyện trường Đại học Sư phạm về khiến Púng Giắt như thay đổi. Cả bản nói cười râm ran, chẳng còn thấy một Púng Giắt buồn tẻ nữa. Don thích lắm! Nhìn các anh chị về giúp dân bản, đến tận từng nhà khuyến khích các bé đến nhà văn hóa bản để học, để sinh hoạt, chơi trò chơi mà Don ước gì mình được như các anh chị. Nhà cái Thào ở cuối bản, nghèo xơ xác. Bố mẹ Thào đi làm trên nương cả ngày mà vẫn chẳng nuôi nổi hai chị em Thào. Hôm các anh chị sinh viên cùng già Hua đến nhà Thào, cầm túi quà mà Thào nức lên mãi.

Tháng sáu, Púng Giắt đổ mình dưới cái nắng gắt của mùa hè. Chiếc gùi nặng trĩu trên đôi vai Don. Đôi giày vải đen mẹ Pàng mua cho Don miết trên con đường sỏi đá sắc lẹm. Gần đến con dốc đầu bản, ngang qua trường tiểu học, Don giật mình.

- Em ơi nặng không để anh đỡ hộ cho.

Don quay sang, mấy anh sinh viên tình nguyện nhìn Don trêu trêu. Don đỏ mặt quay đi, vòng qua nhà Ly được mấy bước, tự nhiên Don thấy lạ lạ. Hình như có ai đang nhìn Don rất lâu. Don quay lại, người nóng bừng, cả khuôn mặt ửng hồng. Ánh mắt của người con trai dưới xuôi cứ thế theo chân Don suốt quãng đường còn lại. Lần đầu tiên có người cười với Don bằng đôi mắt nâu.

Suốt mấy ngày sau đó Don chẳng làm được việc gì. Sáng đi chợ với mẹ Pàng, vẫn nhìn những cuộn len đỏ rực nhưng không muốn mua nữa. Chiều lên nương mà đôi tay chẳng chịu nghe lời. Tối đi ngủ cứ nhắm mắt vào là lại nghĩ đến người ấy. Don đi lạc trong giấc mơ màu nâu!

Như tối hôm qua, cả bản Púng Giắt nô nức ra nhà văn hóa. Trong ánh điện hiem hoi vừa được mắc vội chiều này, cả đoàn sinh viên tình nguyện, cả Púng Giắt say sưa với những bài hát, những điệu nhảy sạp. Đơn đã nhìn thấy người con trai ấy! Khuôn mặt nghiêng nghiêng đang lúi húi chỉnh dây đàn ghita. Đơn cứ đứng nhìn mãi thôi... Người con trai ấy bỗng ngẩng phắt lên. Đơn giật mình, ngại ngừng, muốn quay đi mà đôi mắt nâu lại giữ Đơn lại. Đơn thấy nụ cười của người con trai trong ánh lửa trại bập bùng và Đơn thấy mình trong đôi mắt nâu ấy. Đơn biết Đơn chẳng thể thoát khỏi con mê nữa rồi!

Chỉ đến khi người con trai ấy cầm tay, kéo Đơn vào nhảy sạp thì Đơn mới bừng tỉnh. Nhịp nhàng theo những tiếng gõ, người con trai ghé sát vào Đơn nói nhỏ:

- Anh tên Quân, còn em?

- Em... là... Đơn...

Đơn ngáp ngừng còn Quân thì nhìn Đơn cười. Cả đêm ấy Đơn thức trắng. Cứ nghĩ đến nụ cười, ánh mắt và cái nắm tay của Quân là Đơn lại thấy xấu hổ. Mười bảy tuổi, lần đầu tiên Đơn có cái cảm giác ấy. Lạ thật lạ! Mãi mê theo những bước nhảy Đơn không biết rằng lúc ấy có một ánh mắt khác nhìn Đơn đầy tức tối. Những viên sỏi lạo xạo nóng bừng dưới chân, A Sinh bứt từng tùm lá cây, nắm chặt trong tay rồi quay ngoắt người, nó rẽ đám đông, đi thẳng.

***

Đơn đứng tần ngần trước cổng trường tiểu học, nửa muốn vào nửa không. Cả đoàn sinh viên tình nguyện ở nhờ trong trường đã gần một tháng rồi. Đơn biết Quân đang ở trong đó. Đơn muốn gặp Quân nhưng... Ngại ngại nên Đơn cứ đứng đó. Lúc tối, cơm nước xong, vờ quanh quẩn trong nhà một lúc, không thấy bố Páo để ý nữa, Đơn vòng ra cửa sau vội vàng mở then.

- Con đi đâu đấy?

Run người trước cái chau mày của mẹ, Đơn lúng túng:

- Dạ con sang nhà cái Thào.

- Tối rồi còn đi gì nữa. Mà sao không đi cửa trước?

- Mẹ vào nhà đi, con đi một lát thôi.

Mẹ Pàng còn chưa kịp nói thêm câu gì thì Đơn đã chạy ngoắt xuống phía con dốc rồi. Để bây giờ Đơn đứng đây, đôi chân dính chặt vào con đường đá, muốn nhấc lên mà chẳng thể được. Đơn thở dài rồi quay người. Đi được mấy bước đến nhà cô Sao sau trường, bỗng nhiên Đơn thấy có ai đứng lấp ló sau những bụi cây rậm rịt. Tiến lại thêm mấy bước, khẽ khàng

lách đăm lá, Đơn căng mắt nhìn. Tò mò! Và choáng váng! Đó không phải là Quân sao? Quân đang đứng cạnh một cô gái. Dù nói rất nhỏ nhưng qua những cử chỉ Đơn biết giữa hai người đang có điều gì đó bất đồng. Một tiếng nắc nghẹn và một nụ hôn thật nhẹ Quân đặt trên môi người con gái ấy. Đơn sửng sốt. Mới hôm trước thôi đôi tay ấy còn gần Đơn lắm mà sao bây giờ lại... Đơn đi mà như chạy. Trong đôi mắt nâu ấy, Đơn đã tan thành nghìn mảnh. Vụn vỡ!

Đơn ốm suốt năm ngày. Mẹ Pàng nói để mời thầy về đuổi con ma trong người Đơn đi nhưng Đơn không chịu. Đơn biết chẳng có con ma nào hết, chỉ có con ma lòng thoi. Con ma ấy theo Đơn cả khi Đơn vừa khỏi ốm. Đơn lại đi nương, bẻ bắp, tra ngô, lại đi chơi cùng Ly, lại sang giúp Thảo việc nhà. Chỉ khác là Đơn không còn đi ngang qua trường nữa. Vô tình gặp Quân, Đơn cúi bước qua, để mặc đôi mắt nâu ngơ ngác bên đường.

Cả ngày hôm nay A Sinh quần lấy Đơn. Nó cứ kè kè theo Đơn. Đơn lên nhà nó theo, Đơn xuống bếp nó cũng đi cùng, Đơn trốn ra vườn nó càng theo tợn. Đơn lờm mà nó cứ toét miệng cười. Bố mẹ A Sinh sang nói chuyện với bố mẹ Đơn lâu lắm. Tối đó mẹ Pàng gọi Đơn:

- Con gái mẹ lớn rồi, lấy chồng thôi con ạ. 18 này...

Đơn chẳng nghe thấy gì nữa, cũng chẳng giã nảy như những lần trước, Đơn ngồi im lặng. Đôi mắt vô hồn nhìn qua khung cửa sổ bé xíu bàng bạc ánh trăng.

Chiếc giường gần cửa ra vào chẳng thể ngủ cùng Đơn được nữa. Chập chờn trong giấc mơ, Đơn thấy mình đi theo tiếng sáo. Tiếng sáo véo von, lúc trầm lúc bổng, lúc sôi nổi lúc nhịp nhàng. Tiếng sáo của ai sao nghe da diết đến thế? Rồi có tiếng ai gõ gõ vào bức vách đầu giường, gọi Đơn khe khẽ:

- Đơn à! Đơn!

Như một người mộng du, Đơn trở mình, mở then. Bóng đen ấy cầm tay Đơn chạy xuống con dốc đầu bản thật nhanh. Không chống cự, Đơn biết đó là A Sinh. Nó kéo Đơn vào cánh rừng sâu tít sau trường tiểu học. Có tiếng thì thầm bên tai Đơn. Đơn không biết đó là tiếng gió hay tiếng A Sinh. Cả người Đơn nóng ran, khuôn ngực tròn căng tức nhức nhối. Nó đã siết chặt Đơn bằng cánh tay A Sinh. Rồi như bừng tỉnh cơn mê, lấy hết sức còn lại, Đơn đạp mạnh vào bụng A Sinh, vùng chạy. Để rồi những bước chân vấp vấp tìm về Púng Giắt trong cơn mê đầy sợ hãi.

Đêm hôm ấy Đơn như bị ma làm!

***

Bố mẹ A Sinh mang đồ thách cưới sang nhà Đơn nhiều lắm. Đêm hôm trước mẹ Pàng sang ngủ với Đơn. Đôi má áp vào lưng mẹ, Đơn ôm mẹ thật

chặt. Don sợ ngày mai Don đi rồi, Don không còn được ôm mẹ, cũng chẳng còn hít hà mùi mồ hôi của mẹ nữa. Cấn chặt môi rồi mà những tiếng nấc vẫn cứ nghẹn mãi thôi. Bên tai Don vẫn còn rõ lắm những lời thủ thỉ của mẹ Pàng:

- Con gái về nhà người ta phải... phải...

Chiếc áo mẹ Pàng đêm ấy ướt đẫm nước mắt của Don.

Ngày mai Don về làm vợ A Sinh!

Đỗ Quyên

Đỗ Thị Lệ Quyên

Địa chỉ : Lớp K9 khoa sáng tác- lý luận- phê bình văn học.

Trường Đại học Văn hóa- 418 Đê La Thành- Hà Nội

Email : doquyen282@gmail.com

Điện thoại: 0985 622520

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA SÁNG TÁC & LÝ LUẬN PHÊ BÌNH VĂN HỌC

BIÊN BẢN TỔNG HỢP ĐIỂM TÁC PHẨM TỐT NGHIỆP
KHÓA 9 (2006 – 2010)

STT	HỌ VÀ TÊN SINH VIÊN	GK1	GK2	GK3	GHI CHÚ

Hà Nội, ngày   tháng   năm 2010

Thư ký 1 (ký)

Thư ký 2 (ký)

Trưởng khoa (ký)

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA SÁNG TÁC & LÝ LUẬN PHÊ BÌNH VĂN HỌC**

**PHIẾU CHẤM ĐIỂM TÁC PHẨM TỐT NGHIỆP
KHÓA 9 (2006 – 2010)**

Họ và tên người chấm:.....
Họ và tên sinh viên:.....
Điểm tác phẩm (tối đa 8):.....
Điểm thuyết trình (tối đa 2 điểm, nếu sinh viên không nói không nói mà chỉ
đọc bài viết đã chuẩn bị trước sẽ bị trừ 1 điểm):.....
Tổng bảng điểm (tối đa 10 điểm):.....

Hà Nội, ngày   tháng   năm 2010
Người chấm (ký)